

Shoda přísudku s podměttem

K tomu, abychom mohli správně rozhodnout, kterou koncovku v určitém slovese použijeme, musíme postupovat podle následujících tří kroků

1. Určíme podmět věty.

Každá věta musí mít svůj podmět, o kterém se dá zjednodušeně říci, že určuje to, **kdo, co daný děj vykonává.**

Většinou jde o podstatné jméno v 1.pádu a zjistíme ho velmi jednoduše. Stačí se pomocí přísudku zeptat 1. pádovou otázkou na vykonavatele děje, tedy **kdo nebo co danou věc vykonával/o?**

Děti si celé odpoledne hrály. **Kdo si celé odpoledne hrál? děti**

Jirka a Pepa mávali odjíždějící babičce. **Kdo mával odjíždějící babičce? Jirka a Pepa**

Sluníčko pálilo. **Kdo/co pálilo? sluníčko**

Oči se jí rozšířily překvapením. **Kdo/co se jí rozšířily překvapením? oči**

Vidličky ležely na stole. **Kdo/co ležel na stole? vidličky**

2. Určíme rod, ve kterém je podmět.

3. Podle rodu podmětu napíšeme správnou koncovku.

ROD ŽENSKÝ

Jestliže je podmět v ženském rodu čísla množného, píšeme vždy v přísudku Y.

Maminky vařily oběd.

Dívky si spolu vesele povídaly.

Kočky seděly na střeše a mňoukaly.

Růže krásně voněly.

ROD STŘEDNÍ

Jestliže je podmět ve středním rodu čísla množného, píšeme v přísudku A.

Koťata se vyhřívala na terase.

Všechna letadla bezpečně přistála.

Pole byla při loňských povodních zatopena.

Údolí se na jaře zazelenala.

POZOR

Slova děti, oči a uši jsou sice rodu středního, ale v množném čísle se chovají jako podstatná jména rodu ženského. Proto musíme v přičestí minulém psát Y.

Pomůcka: Děti, oči, uši tvrdé Y jim sluší.

Děti celé odpoledne **stavěly** sněhuláka. **Ale: Děcka** celý den **zlobila**.

Odstávaly mu **uši**. **Ale: Ucha** od hrnce po prvním použití **upadla**.

Oči se mu **rozzářily** štěstím. **Ale: Na punčoše se objevila** dvě **oka**.

ROD MUŽSKÝ ŽIVOTNÝ

Jestliže je podmět v množném čísle rodu mužského životného, píšeme vždy I.

Psi štěkali.

Lyžaři sjížděli kopec.

Chlapci pískali na píšťalku.

Na svahu stáli tři sněhuláci.

POZOR!

Ne vždy musí životná jména zastupovat živé osoby. Mezi životná se počítají např. také nebožtíci, sněhuláci apod.

ROD MUŽSKÝ NEŽIVOTNÝ

Jestliže je podmět v množném čísle rodu mužského neživotného, píšeme vždy Y.

Talíře spadly na zem a rozbily se.

Vrtulníky přistály na střeše nemocnice.

Topoly se ohýbaly pod náporem větru.

Všechny vlaky měly ten den zpoždění.

NEVYJÁDŘENÝ PODMĚT

Nevyjádřený podmět je ten, u kterého nemůžeme určit, jakého rodu a osoby je.

V tomto případě se u sloves množného čísla v minulém čase píše I.

Jeli jsme se podívat na zámek Kačina.

Co kdybychom zašli do kina?

Nechovali se k sobě příliš hezky.

Všichni chtěli vědět, co se stalo.

POZOR!

Ne v každé větě, ve které není vyjádřen podmět, můžeme napsat hned automaticky I. Často totiž není ve větě podmět vyjádřen z toho důvodu, že věta navazuje na předešlou, která podmět obsahuje.

Dívky se sešly před kinem. Šly pak na procházku do parku a na zmrzlinu.

Kůzlata hopsala na trávě. Chvílemi oškubávala větvičky nízkých stromů.